

DADES CATALOGRÀFIQUES

Autoria	
Lloc de producció	Manises
Lloc de procedència	
Títol/nom objecte	Plat de demanà
Data	Segle XIX
Mesures	Diàmetre 35 cm
Materials/tècnica	Pisa policroma
N.º Inventario	CE1/01996
Ubicació al museu	Segona planta / Sala de la pisa policroma popular del segle XIX

DESCRIPCIÓN

González Martí encunyà el nom de "vaixelles idíl·liques" per al conjunt de plats i gerres fet a Manises que les operàries a punt de casar-se pintaven per a elles amb l'aprovació dels propietaris de la fàbrica.

En elles reflectien els endreços del vestit valencià de forma ingènua i minuciosa: pintes, arracades, rosaris, ventalls, calces, sabates, etc., junt amb d'altres objectes que podríem considerar propis de l'aixovar d'una núvia, amb els atifells relacionats amb el treball domèstic de la dona. El color amb què es representen aquests objectes és el groc per a simular la lluentor del material – plata sobredaurada o llautó- del que estaven fetes aquestes joies. A comptades peces d'aquesta sèrie apareixen les figures dels nuvis o d'una parella agafada de la mà.

A propòsit d'aquesta sèrie de peces, González Martí llençà tota una llegenda, suposant que era el treball d'un torner que havia establert relacions amoroses amb alguna de les pintores de la fàbrica on treballava. Aquesta havia tingut l'ocurrència de decorar el plat o la gerra que després lluiria a l'escudeller de la xemeneia de la futura llar, amb una decoració ex-profés per a d'ella, on representava tots els objectes de l'aixovar que estava reunint. Expressaria d'aquesta manera el seu orgull com a núvia o futura casada.

De fet, el nom que també reben en valencià és el de “plats de demanà”, és a dir, “platos de pedida” de la mà de la núvia.

RELECTURA

Tema relacionat	Gènere i cicle vital: matrimoni
Relectura	<p>L'aixovar és el conjunt de béns (mobles, atifells, roba d'ús comú a casa) que aporta la dona al matrimoni. Junt amb altres béns i drets, l'aixovar forma part del dot que la dona aporta al matrimoni amb l'objectiu d'atendre a l'alçament de les càrregues comunes. El dot era constituït pel pare o els pares de la núvia, o fins i tot per d'altres familiars, com ara un germà. Una vegada casats, la gestió d'eixos béns corresponia al marit, però la propietat sempre corresponia a la dona. En cas de dissolució del matrimoni o viudetat, el dot era tornat a la dona. D'aquesta manera el dot era també un conjunt de béns que assegurava la posició de la dona a la seua dependent situació social.</p> <p>La dot cobra un significat especial al context de la situació social de la dona i del matrimoni com una de les úniques vies “decents” per les que una dona podia conduir la seua vida. El matrimoni suposava una protecció legal per a la dona que passava de la tutela del pare a la del marit. No posseir un dot era excloure's del matrimoni que, junt amb el convent, eren les úniques eixides dignes per a les dones. Per aquest motiu i perquè les dones estaven impossibilitades per a realitzar treballs qualificats, la constitució del dot permetia fer menys greujós el manteniment del matrimoni. El paper de la dona es reduïa a la reproducció i la maternitat, i els béns que posseïen devien assegurar el desenvolupament de la vida futura.</p> <p>El dot adquireix un sentit especial al si del matrimoni, concebut com un contracte que uneix dues famílies o grups, basat en interessos econòmics.</p> <p>Òbviament, la dotació patrimonial de les núvies variava segons la classe social a la que pertanyien, des de propietats, títols i drets per a la noblesa i les classes més acomodades, fins algun moble, una joia i robes de la casa per a les classes més humils.</p> <p>El segle XIX suposà un retrocés per a la situació de la dona respecte al segle anterior, la tendència fou afavorir el recolliment de la dona a l'esfera privada, la llar i la família. La dona devia ser sobretot una bona mare i una esposa modèlica, ideals que responien al concepte de família conjugal de caràcter patriarcal, base de la reproducció social de la nova burgesia dominant.</p> <p>Al segle XIX, l'aportació econòmica de la dona al matrimoni es feia per dues vies; el dot i els béns parafernals (és a dir els béns propis de la dona, que aporta sense estar inclosos a la dot o que adquireix posteriorment), als quals s'afegien els béns que aportava el marit (arres, agulles de cap, borsa de diners...). Els dots, constituïts obligatòriament pels pares i eventualment per d'altres familiars, podien incloure béns obtinguts amb les economies de la dona o béns propis, no heretats o donats. La relació de béns, la seua estimació econòmica, així com la seua procedència venien recollides a les anomenades cartes de dot. Les cartes dotals també aportaven informació sobre l'estatus social de la família, indicant al seu torn els títols nobiliaris o els càrrecs per a les classes més puixants, o l'ofici de la dona per a les classes populars. El dot era una important estratègia a l'hora de casar a una dona, era símbol d'estatus social i feia públic el poder econòmic de la família.</p> <p>Composaven el dot la roba blanca, la roba de la futura esposa, mobles i atifells, propietats (casa, finques, terres, aparells de treball...) que de vegades significaven avanç de la legítima d'algun dels progenitors morts, i els joiells (objectes de plata llaurada, roba o objectes d'adorn per a la casa).</p>